

4. Грудев Р. Българското Евангелие / Р. Грудев. – София: Галактика, 1988. – 102 с.
5. Кирилл и Мефодий. Энциклопедия Кругосвет (Универсальная научно-популярная онлайн-энциклопедия) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.krugosvet.ru/node/35197
6. Лосев А. Философия, мифология, культура / А. Лосев. – М.: Издат. полит. лит., 1991. – 524 с.
7. Ляшевский С. История Христианства в Земле Русской с I по XI век / С. Ляшевский. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2002. – 320 с.
8. Табов Й. Когда хрестилась Киевская Русь? / Й. Табов. – С.-П.: Нева, ОЛМА-ПРЕСС Образование, 2003. – 416с.

References

1. Angelov P., Bakalov G. (2000). The history of Bulgaria. Sofia: Bulvest [in Bulgarian]
2. Buseva-Davydova I. (1997). Art of the Byzantine world. Encyclopediya dlya detey Avanta. Vol. 7, part 1, 170 – 219 [in Russian]
3. Sukhov A. D. (Eds.). (1987). Introduction of Christianity in the Rus. Moskow: Mysl' [in Russian]
4. Grudev R. (1998). Bulgarian gospel. Sofia: Galaxy [in Bulgarian]
5. Cyril and Methodius. Encyclopedia Kruhsvet (Universal scientific populyarnaya online Encyclopedia) Retrieved from: www.krugosvet.ru/node/35197
6. Losev A. (1991). Philosophy, Mythology, culture. Moscow: Publishing political literature [in Russian]
7. Lyashevskyy S. (2002). History of Christianity in the Russian land with I the XI centuries. Moscow: FAIR-PRESS [in Russian]
8. Tabov J. (2003). When Kievan Rus was baptized? Saint Petersburg: Neva, Olma-Press Education [in Russian].

УДК 7.077:792(477.83/.86)"1941/1944"

Прокоп'як Віра Богданівна
аспірант кафедри дизайну і теорії мистецтв
Державного вищого навчального закладу
"Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника"
vira_moskalyk@ukr.net

АМАТОРСЬКИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РУХ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ ГАЛИЧИНИ ПЕРІОДУ НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1941 – 1944)

У статті проаналізовано діяльність аматорських театральних колективів у Галичині періоду німецької окупації. Досліджено процеси становлення та розвитку аматорського театру в структурі відновлених і новостворених національно-культурних товариств та організацій.

Ключові слова: аматорський театр, період німецької окупації, театральний рух у Галичині, театральна діяльність товариства "Просвіта", Українські освітні товариства, Інститут народної творчості.

Прокопяк Вера Богдановна, аспирант кафедры дизайна и теории искусств Государственного высшего учебного заведения "Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника"

Любительское театральное движение как фактор национально-культурной жизни Галичины периода немецкой оккупации (1941 – 1944)

В статье проанализирована деятельность любительских театральных коллективов в Галичине периода немецкой оккупации. Исследованы процессы становления и развития любительского театра в структуре восстановленных и новых национально-культурных обществ и организаций.

Ключевые слова: любительский театр, период немецкой оккупации, театральное движение в Галичине, театральная деятельность общества "Просвіта", Украинская образовательные общества, Институт народного творчества.

Prokopiak Vira, postgraduate of the design and theory art chair, The Institute of Arts, Vasyl Stefanyk Precarpathian national university

The amateur theatrical movement as a factor of national and cultural life in Galicia during the German occupation (1941 – 1944)

In the article the activity of amateur theater groups in Galicia during the German occupation was analyzed. The processes of formation and development of amateur theater in the structure of restored and newly established national cultural societies and organizations are examined.

The examined problem has important scientific value, as it enables the realization of a comprehensive analysis of amateur theater movement as a factor of national and cultural life in Galicia, in the period of German occupation in 1941-1944. On the basis of detailed investigation of Ukrainian periodicals, historical memoir digests and works of the researchers of this problem, the processes of formation and activities of amateur theatrical centers in the structure of national cultural societies and organizations are found out. Due to active organizational position of the creative Ukrainian intellectuals, the cultural educational society "Prosvita" began to restore its activities immediately after the entry of German troops to the territory of Galicia. There was a gradual improvement of alliances with affiliates and reading rooms. Affiliates invoked all reading rooms to provide information about amateur theatrical groups as soon as possible.

The author focuses on the development and expanding of the chain of amateur theatrical movement, that was significantly facilitated by the cooperation of "Prosvita" centers with other cultural, educational and art societies – "Women's Service of Ukraine", "Sich", "Youth's hovels". In March 1942, in order to unify the whole social life in the General Provinces, the German authority reorganized "Prosvita's" reading rooms into the Ukrainian Educational Societies (UES). After unification of The Ukrainian National Committee in Lviv with The Ukrainian Central Committee in Krakow there was held the final arrangement of affairs in the Department of Cultural Labor (a part of the organizational structure of the Committee). Due to the Department of Cultural Labor of The Ukrainian National Committee amateur theatrical movement actively launched its activities and quickly gained unprecedented massive character. Almost in every UES worked a theater group, each of which was marked by great amount of prepared and played shows. The article highlighted rather active dramatic circle work at schools.

However, despite all the efforts of the Department of Cultural Labor UCC, Ukrainian societies failed to achieve consistency in the work of all amateur dramatic groups. This was prevented by a number of difficulties caused by the war-time. In addition, the functioning of educational societies, and therefore all the working theatrical groups, was hampered by the lack of basic material resources, and especially – the increasing restrictions of the German administration.

The author focuses special attention on the reorganization of the Department of Cultural Labor, after which it was divided into two subdepartments (institutions): Institute of Folk Education (IFE) and the Institute of Folk Arts (IFA). The latter one was the instructional and professional center, which developed and organized various forms of folk arts as means of national upbringing, and its tasks it realized in its own banner groups and circles UES. The Art College, offices of music, theater, fine arts and crafts, which were created at the institute, coordinated the tasks outlined by the organization. First of all the employees of the Institute started to create affiliates, called to work in direct connection with the groups and take care of all folk music collectives. Great attention of the institute authority was paid to the selection of experienced specialists in different branches of folk arts and to the preparation of recommendations for the work of all creative amateur groups.

We need to note that significant work on the organization of amateur dramatic groups performed The Cabinet of Theatrical Arts. It provided ongoing methodological and practical assistance, developed all forms of theater art in banner and experimental folk art groups of the Institute of Folk Arts, governed the work of groups at UES, helped with the selection of repertoire, education of producers and actors, conducting of producers' courses. The work of members of the Cabinet at the publishing of dramatic works and theoretical textbooks, organization of courses for producers and members of the drama groups UES, contests of theater collectives was very important. A lot of efforts were needed to prepare articles and materials that were presented to press, as well as the announcements of tenders for new theatrical works.

In the course of researches the author concludes that even in difficult war conditions caused by war, amateur theater groups in the system of national – cultural factors used the slightest possibilities for their restoration, formation and development.

Keywords: amateur theater, period of the German occupation, the theatrical movement in Galicia, the theatrical activities of society "Prosvita", Ukrainian Educational Societies, the Institute of Folk Arts.

Досліджувана проблема має важливе наукове значення, оскільки дає можливість здійснення комплексного аналізу аматорського театального руху як чинника національно-культурного життя в Галичині періоду німецької окупації. Зважаючи на багаторічну заборону доступу до архівних матеріалів та періодичних видань означеного періоду, проблема не набула цілісного наукового аналізу. Деякі аспекти нашої розвідки у тій чи іншій мірі знайшли відображення у дисертації Н. Антонюк "Українське культурне життя в Генеральній Губернії (1939-1944 рр.)" [2], а також у публікаціях А. Грицана, В. Кучера, О. Луцького, Р. Офіцинського, Г. Стефанюк. Основу джерельної бази складають історично-мемуарні збірники та українські легальні пресові видання Галичини 1941 –1944 рр. Досить повним обсягом документальних матеріалів із детальним висвітленням тогочасних подій вирізняється книга спогадів заступника голови Українського Центрального Комітету (УЦК) К. Паньківського "Роки німецької окупації" [19]. Цінним зібранням документів, які стосуються аматорського театального руху періоду німецької окупації, став перший том збірника "Культурне життя в Україні. Західні землі (1939 – 1953)" [11]. Незважаючи на певний суб'єктивізм і небезсторонність більшості дослідників, їхні праці мають значну цінність та інформативність, дають можливість заповнити прогалини в історії аматорського театального життя. Детальний аналіз опрацьованих джерел та відсутність комплексного дослідження діяльності аматорських театральних гуртків Галичини в системі роботи національно-

культурних організацій і товариств (1941 – 1944), дають поштовх до ґрунтовного вивчення та виваженого наукового висвітлення усіх аспектів означеної проблеми.

Мета статті полягає у з'ясуванні процесів становлення та діяльності аматорських театральних осередків у структурі національно-культурних товариств і організацій Галичини періоду німецької окупації 1941 – 1944 рр.

Досягнення мети передбачає виконання таких завдань: проаналізувати особливості аматорського театального руху в Галичині періоду німецької окупації; дослідити необхідність створення та діяльності аматорських театральних колективів як чинників національно-культурного життя в структурі українських національно-культурних організацій і товариств.

Практично з початком окупації українських земель німецька адміністрація розпочала введення так званого "нового порядку". Перші кроки окупантів сприяли усвідомленню галицькими українцями, які тривалий час перебували в умовах бездержавності, того, що нова влада не має намірів відновлення української державності. Передусім, німецьке командування анулювало проголошений 30 червня 1941 р. у Львові членами ОУН (б) "Акт відновлення української державності". Ще трагічним для галичан було створення за наказами Гітлера від 17 і 22 липня 1941 р. на території колишніх східно-галицьких воєводств (Львівського, Станіславського, Тернопільського) п'ятого дистрикту "Галичина", який 1 серпня 1941 року, на підставі розпорядження генерал-губернатора Ганса Франка, офіційно увійшов до складу Генеральної Губернії [17].

Усупереч антиукраїнським діям окупантів постали споконвічні культурницькі традиції та високий духовний потенціал галичан, який зумовив зростання національної самосвідомості серед місцевого населення та активізації згуртованості українців. Цьому, за твердженням більшості дослідників [19; 2, 168-169], сприяло те, що з початком окупації німецька адміністративна влада не врахувала природи національного чинника галицьких українців, яких апріорі вважала "неповноцінними".

Паростки аматорського театального життя починають проростати, насамперед, в осередках найбільш авторитетного українського культурно-просвітницького товариства "Просвіта". Ліквідована радянськими "визволителями" мережа таких товариств у 1939 р., завдяки активній організаторській позиції творчої української інтелігенції відразу після вступу німецьких військ на територію Галичини почала відновлювати свою діяльність.

22 липня 1941 р. оживила роботу і поступове налагодження зв'язків зі своїми філіями в округах центральна інституція товариства "Просвіта" у Львові [24] під керівництвом професора Ю. Полянського. З метою координації діяльності осередків "Просвіти" на шпальтах "Українського слова" від 24 серпня 1941 р. для керівного органу ("виділу"), філій і читалень товариства була опублікована Інструкція. Однією з ключових вимог документа було обов'язкове відновлення діяльності аматорських, раніше існуючих, гуртків та створення нових [10]. Варто відзначити, що на виконання Інструкції одним із перших відгукнулося керівництво філії "Просвіти" в Бережанах Тернопільського воєводства, яке закликала всі читальні товариства якнайшвидше подати відомості про аматорські театральні гуртки. Водночас, з метою виконання Інструкції Головного Виділу "Просвіти" у Львові, на спільній нараді актори Станіславського українського драматичного театру імені І. Франка та керівництво міського товариства "Просвіти" узгодили низку заходів. Зокрема, задля підвищення мистецького рівня аматорських театральних колективів, актори і просвітяни ухвалили рішення здійснити вишкіл драматичних гуртків по селах, організувати курси режисерів та передати філіям товариства в Станіславі частину театральних костюмів, інструментів та бібліотеки драматичних творів [5].

Розвитку і розширенню мережі аматорського театального руху в Галичині суттєво сприяла співпраця осередків "Просвіти" з іншими культурно-освітніми і мистецькими товариствами – "Жіночою службою України", "Січчю", "Куренями молоді". Ці організації готували вистави здебільшого власними силами, проте глядачі мали можливість оглянути їхні постановки здебільшого на сценах місцевих філій та читалень "Просвіт". Так, драматична секція при товаристві "Жіноча служба України" в Самбірському окрузі здійснила постановку за п'єсою М. Старицького "Циганка Аза". 26 жовтня 1941 р. вистава відбулась в місті Доброміль, а 2 листопада – в місті Хирів [15]. На шпальтах тижневика "Рідна земля" від 9 листопада 1941 р. йшлося про втілення на сцені комедії "Подорож Молотова до Берліна" аматорським гуртком при товаристві "Січ" (раніше – "Сокіл") в селі Гордині Рустикальній Самбірського округу 20 жовтня 1941 р. [21]. Силами членів аматорських колективів при "Курені молоді" Турчанського округу Самбірського повіту було показано ряд вистав. 30 листопада 1941 р. аматорський драматичний колектив з міста Турки представив мешканцям села Стрілки комедію "Турецькі старости" Б. Пирятинського. Постановку п'єси О. Суходольського "Хмара" актори-аматори села Вовче здійснили 4 грудня 1941 р. [16]. Заслужують на увагу публікації в місцевій пресі про не-

бувалий успіх аматорських вистав, високий рівень їхніх постановок і виконавства, переповнені глядацькі приміщення.

Наступним кроком Українського центрального комітету було повернення українським культурним товариствам, у тому числі "Просвіті" приміщень так званих обласних домів народної творчості (ОДНТ), створених радянською владою у вересні 1939 р. Так, у серпні 1941 р. з метою сприяння розвитку українського народного мистецтва, зокрема театрального, на базі Львівського ОДНТ було створено Крайовий інститут народної творчості (КІНТ) під керівництвом С. Сапруна¹.

На превеликий жаль, прагнення членів товариства "Просвіта" на чолі з І. Бриком підпорядкувати собі КІНТ, тим самим відновити його організаційну структуру, затвердити статут самоврядної організації та отримати офіційний дозвіл на його існування не дало позитивних результатів – для нової адміністрації назва "Просвіта" була неприйнятною, а саме товариство вважалась "виразником самостійницького духу" [1].

У березні 1942 р., з метою уніфікації всього громадського життя в Генеральній губернії, німецька влада поширила дію свого розпорядження про реорганізацію читалень "Просвіти" в Українські освітні товариства (УОТ) від 25 серпня 1940 р. на всю територію дистрикту "Галичина" [14].² У цьому зв'язку варто зазначити, що, не дивлячись на неоднозначність оцінок діяльності "Просвіти" з боку деяких дослідників, це було, практично, єдине легальне масове осереддя українського культурного життя Галичини у системі функціонування національно-культурних товариств і організацій. Як стверджує дослідник "Просвіти" А. Грицан, "національна за своєю суттю, легальна діяльність цієї установи не тільки відображалася на духовно-моральних настроях галичан, але й згодом стала носієм духу українців у боротьбі проти окупантів" [7].

Мережа освітніх товариств поступово поширювалась завдяки національно-свідомій інтелігенції, що прагнула зберегти кращі традиції просвітницького руху в Галичині. Енергію й активність представників різних соціальних прошарків стимулювала думка про те, що, "працюючи над піднесенням культурного та морального рівня українського люду, вони вкладають посильну цеголку під величну будову майбутності народу" [12]. Весною 1942 р., після об'єднання Українського крайового комітету у Львові з Українським центральним комітетом у Кракові, відбулось остаточне упорядкування справ Відділу культурної праці (складової організаційної структури Комітету, затвердженої у вересні-грудні 1941 р.), а її керівником було обрано Михайла Кушніра.

Завдяки Відділу культурної праці УКК аматорський театральний рух активно розгорнув свою діяльність і швидко набув небаченого масового характеру. Практично при кожному УОТ працював театральний гурток (до кінця 1942 р. їх налічувалось понад 4 000), кожен з яких відзначався великою кількістю підготовлених і зіграних вистав. Для прикладу, на кінець червня 1943 р. драматичні гуртки Стрийщини, яких налічувалось 145, зіграли 846 вистав [13]. Прослідковується певна динаміка розвитку драматичних гуртків, зареєстрованих в підрефераті театральних справ при УОК у Станіславському окрузі: у вересні 1942 р. їхня кількість сягала 96, у жовтні – 115, а до кінця року їх збільшилось до 140. За інформацією тижневика "Воля Покуття", найчисельнішим серед аматорських театральних колективів Станіславського округу виявився гурток с. Колодіївка Станіславського повіту (19 жінок та 29 чоловіків), а найактивнішими – гуртки міста Надвірна та сіл Угорники, Хомяків, Крехівці Станіславського повіту [25].

Провідні аматорські гуртки виконували культурно-виховну роботу як у своєму, так і в сусідніх селах своєї округи. Для прикладу, протягом 1942 р. драматичні гуртки Бережанського повіту на Тернопільщині зіграли загалом 218 вистав. З них 185 – для односельців, а 33 – для жителів сусідніх сіл [22].

Утім, попри всі зусилля Відділу культурної праці УКК, українським товариствам не вдалось досягнути системності в роботі всіх аматорських драматичних гуртків. Цьому завадила низка труднощів, спричинених воєнним часом: введення поліційного режиму, гнітюче морально-психологічне та економічне становище населення, переобтяжене непосильними податками та залякане репресивними акціями окупаційної влади. Крім того, функціонування освітніх товариств, а відповідно і всіх діючих при них театральних гуртків, гальмувала відсутність елементарної матеріальної бази, а особливо – зростаючі обмеження німецької адміністрації. Зокрема, 24 березня 1942 р. набуло чинності розпорядження німецької адміністративної влади дистрикту "Галичина", щодо культурної діяльності в Генерал-губернаторстві. Згідно з ним, кожен бажаючий працювати в сферах театру, музики та ін., підлягав наглядові відділу народної освіти й пропаганди при уряді генерального губернатора і повинен був одержати дозвіл на виконання свого мистецького покликання [23].

Таким чином, посилюючи тиск на українські громадські об'єднання, німецька адміністрація заборонила будь-які заходи (вистави, концерти, академії) без відповідного дозволу. Заява, що подавалась за два тижні до наміченого заходу мала містити точну програму, повний текст виступів з пере-

кладом німецькою мовою, автора і назву твору, на який брався дозвіл [3]. Цілком зрозуміло, що отримати згоду на постановку тієї чи іншої вистави було практично неможливо.

Тільки із середини 1942 р., за клопотання Українського центрального комітету (УЦК), відбулось часткове спрощення цієї процедури. Для цього службою безпеки дистрикту "Галичина" було процензуровано і затверджено два списки театральних п'єс, призначених для постановок аматорськими драмгуртками. До переліку входило 73 п'єси, більша половина з яких – популярні побутові п'єси з класичної національної спадщини. На початку 1943 р. вийшов ще один репертуарний список (57 п'єс) дозволених драматургічних творів, що доповнював два попередні, і був рекомендований аматорським драматичним гурткам не тільки у Галичині, але у Генеральному губернаторстві в цілому.

З метою підтримки та сприяння розвитку українського народного мистецтва у 1942 р. була проведена реорганізація Відділу культурної праці, після чого відбувся поділ його структури на два підвідділи (інститути): Інститут народної освіти (ІНО) та Інститут народної творчості (ІНТ). Останній був інструктивно-фаховим осередком, який розробляв і організовував різні форми народної творчості як засоби національного виховання, а свої завдання реалізовував у власних зразкових колективах і гуртках УОТ [18, 7].

Створені при Інституті Мистецька колегія, музичний, театральний і образотворчого та прикладного мистецтва кабінети координували окреслені установою завдання. Працівники Інституту, насамперед, взяли до створення філій, покликаних працювати в безпосередньому зв'язку з гуртками на місцях та опікуватись всіма народними мистецькими колективами.

Першою, під керівництвом секретаря УОК доктора І. Кутинського, розпочала свою діяльність філія в Станіславі, яка охоплювала 3 округи: Станіслав, Коломия, Калуш. Тут діяли: театральні гуртки, драматичні студії, студії живого слова, ритміки і танцю, театри ляльок, малих форм і дитячий; концертне бюро, клуб для любителів мистецтва з читальнею та фаховою бібліотекою, заочні курси з підготовки працівників театру, диригентів, художників [9]. На черзі було відкриття Стрийської, Тернопільської, Львівської філій ІНТ. Однак, їхня робота, яка тривала три місяці, виявила чималі вади організаційної перебудови мистецько-виховної праці: нестачу відповідних фахівців, неспроможність належного обслуговування кількох округів. Зважаючи на всі труднощі, з 1 вересня 1942 р. філії ІНТ були ліквідовані. Натомість при кожній референтурі (підвідділі) культурної праці працювали по два фахівці – один вів театральні справи, інший – музичні та хорові.

Значну роботу з організації діяльності аматорських драматичних колективів, надання їм постійної методичної і практичної допомоги проводив Кабінет театального мистецтва під керівництвом Ю. Горняткевича, в структурі якого функціонували драматичний, живого слова, танцювальний відділи і Театральне бюро. При драматичному відділі Кабінету, що покликаний опікуватись всіма аматорськими театральними колективами при ІНТ, було створено три зразкові драматичні гуртки. Окрім народного аматорського театру для дорослих та лялькового театрів, був створений репрезентативний експериментальний театр для пошуків нових форм драматичного мистецтва "Студія", художнім керівником і директором якого був призначений режисер Ю. Шерегій [18, 8-9]. З метою сприяння "розбудові і піднесенню театральної культури в Галичині" до організаційних і творчих справ театру "Студія" долучались акторський та режисерський склади Львівського Оперного Театру (ЛОТу). Діяльність новоутвореного театру розпочалась прем'єрними виставами "Безталанна" І. Карпенка-Карого та "Одруження" М. Гоголя [4]. Зразкові колективи були створені з метою пошуків нових талантів аматорського драматичного мистецтва та організації їх виїздів у повіти.

До середини 1942 р., через посилення тиску з боку окупаційної влади та погіршення життєвого устрою галичан, у багатьох громадах краю зростало невдоволення їх мешканців. Такі суспільні настрої не могли оминати і аматорські драматичні колективи. Відчуваючи потребу консолідації культурно-освітніх національних товариств, зміцнення організаційної структури, керівництво Театрального кабінету Інституту народної творчості організовує з 1 листопада 1942 р. по 30 квітня 1943 р. Перший крайовий конкурс драматичних гуртків, в якому загалом взяло участь 529 аматорських театральних колективів. Перший місяць відводився для підготовки колективами конкурсного репертуару, другий і третій – для відбіркових конкурсів, які проводились в повітах (2 тури), четвертий, п'ятий – для окружних та крайових змагань [20].

Такі заходи викликали велике зацікавлення і активізацію серед широких кіл аматорів театрального руху. Тільки у конкурсі Станіславського округу взяли участь 91 драматичний гурток. З них 20 колективів у Станіславському повіті, по 9 – у Солотвинському та Делятинському, 15 – у Галицькому, 12 – у Богородчанському, по 10 – у Тисменицькому та Надвірнянському, по 3 – у Отинійському та Товмацькому (тепер – Тлумацькому район).

Для підвищення фахового рівня митців і допомоги в підготовці до змагань проводилися практичні і теоретичні заняття. Для прикладу, 10-11 грудня 1942 р. завдяки творчій інтелігенції відбувся семінар для драматичних гуртків Дрогобицького округу, який проводили добре відомі дрогобицькому глядачу актори, режисери, диригенти, хореографи. Програмою занять передбачалися теоретичні доповіді та практичне заняття, що складалося з двох дій драми "Ой не ходи Грицю" М. Старицького [8].

Плани роботи драматичного відділу Кабінету театрального мистецтва містили заходи наполегливої роботи з режисерами аматорських театральних колективів. Для піднесення мистецького рівня аматорських драматичних гуртків УОТ, збагачення знань режисерів ІНТ у Львові організовувались режисерські курси: заочний, для режисерів-аматорів, які не мали можливості відлучитися від своєї основної роботи, постійний та режисерсько-інструкторський курс. До занять з підвищення фахових знань режисерів-аматорів долучались мистецькі сили Львівського оперного театру окружних театрів у Станіславі, Коломиї, Дрогобичі, Тернополі та театру "Студія", на сцені якого і відбувались практичні заняття.

Загалом, при Кабінеті театрального мистецтва було організовано 15 режисерських курсів, де навчалось 250 осіб. Тут згуртувалось близько 1,5 тис. театральних гуртків. Студія живого слова для вдосконалення розмовної мови фахових читців та декламаторів. Для роботи з студійцями запрошувалися висококваліфіковані митці – режисери В. Блавацький та Й. Гірняк, майстер мистецького слова проф. А. Бендерський [2, 125-126].

Таким чином, незважаючи на складні умови, спричинені війною, аматорські театральні колективи в системі національно-культурних чинників використовували щонайменші можливості для свого відновлення, становлення і розвитку. Реалізації їхнього змісту роботи сприяла співпраця новоутворених та відновлених об'єднань і товариств. Проводилась робота щодо реорганізації старих і створення нових колективів, підвищення фахового рівня акторів і режисерів аматорського театрального мистецтва. Організаційні та творчі зусилля театралів-аматорів певною мірою стимулювали піднесення рівня національної свідомості та поширення української державницької думки серед українського населення воєнної Галичини.

Примітки

¹ Колишній керівник музичного інституту і диригент хору "Боян" у Дрогобичі.

² Місцеві товариства заочної освіти і культурно-мистецької самодіяльності, які діяли в Генерал-губернаторстві в 1940-1944 замість заборонених німецькою владою читалень українських товариств "Просвіта", "Рідна Хата", "Товариство ім. Качковського".

Література

1. Андрухів І. Культурно-освітнє життя на Станіславщині в умовах нацистського окупаційного режиму / І. Андрухів, В. Ковалик // Схід. – 2011. – № 3 (110). – С. 78-83.
2. Антонюк Н. Українське культурне життя в Генеральній губернії (1939 – 1944 рр.) / Н. Антонюк. – Львів, 1997. – 232 с.
3. Від Українського Окружного Комітету // Воля Покуття. – 1942. – 1 березня. – Ч.14. – С.2
4. Відкриття драматичного театру "Студія" у Львові // Львівські вісті. – 1942. – Ч.124.
5. Відновлення діяльності філії товариства "Просвіта" // Українське слово. – 1941. – 15 серпня. – Ч. 11.
6. Гінда В. Культура, освіта і спорт під час окупації / В. Гінда // Україна в Другій світовій війні: погляд з ХХІ століття. Історичні нариси. – К.: Наукова думка, 2010. – Кн. 1. – С. 697–717.
7. Грицан А. В. Театральне життя Станіславщини періоду німецької окупації (1941-1944 рр.) / А. В. Грицан // Етнос і культура. – Івано-Франківськ, 2011-2012. – Ч. 8-9. – С.131-139.
8. Дрогобицька округа готується до конкурсу драматичних гуртків // Голос Підкарпаття. – 1942. – Ч.18.
9. Інститут народної творчості в Станіславові // Станіславівське слово. – 1942. – Ч.48. – С.6.
10. Інструкція для видилів, філій і читалень товариства "Просвіта" // Українське слово. – 1941. – Ч.15. – С.6.
11. Культурне життя в Україні. Західні землі. Документи і матеріали: у 2-х тт. / упоряд. Т. Галайчак, О. Луцький, Б. Микитів та ін.; відп. ред. Ю. Сливка. – К.: Наукова думка, 1995. – Т. 1. – 712 с.
12. Культурно-освітня праця Бережанщини // Чортківська думка. – 1943. – Ч.24.
13. Культурно-освітня праця Стрийщини // Голос Підкарпаття. – 1943. – Ч.33.
14. Луцький О. "Просвіта" та Українські освітні товариства в Галичині під час Другої світової війни / О. Луцький // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – 2010. – Ч.19. – С.255-261.
15. Місцева хроніка "Циганка Аза" в Добромилі // Самбірські вісті. – 1941. – Ч.32. – С.4.
16. Наша хроніка. Аматорські вистави в Турчанщині // Самбірські вісті. – 1941. – Ч.38. – С.4.
17. Новий правно-адміністративний лад у Галичині // Краківські вісті: щоденник. – 1941. – Ч.171. – С. 2.

18. Організаційна схема Інституту народної творчості Відділу культурної праці У.Ц.К. // Вісник УЦК. – 1942. – Ч.4. – С.7.
19. Паньківський К. Роки німецької окупації // Кость Паньківський. – Нью-Йорк-Торонто, 1965. – С.480.
20. Перші крайові змагання аматорських драмгуртків // Вісник УЦК. – 1942. – Ч.10. – С.6-9.
21. По наших селах і містах // Рідна земля. – 1941. – Ч.5. – С.6.
22. Праця УОТ Бережанського повіту // Чортківська думка. – 1943. – Ч. 19.
23. Приписи про культурну діяльність в Генерал-губернаторстві. Приписи про виконання літературної, мистецької й видавничої діяльності // Воля Покуття. – 1942. – Ч.29. – С.3.
24. "Просвіта" перед новим завданням. Відбудова просвітанського життя // Львівські вісті: щоденник. – 1941. – Ч.43.
25. 140 драматичних гуртків у Станиславові // Воля Покуття. – 1943. – Ч.1.

References

1. Andrukhiv, I. (2011). Cultural and educational life in Stanislav region terms of nazi occupation. *Skhid*, 3 (110), 78-83 [in Ukrainian].
2. Antoniuk, N. (1997). Ukrainian cultural life in the General Province (1939 – 1944). *Lviv* [in Ukrainian].
3. From the Ukrainian District Committee. (1942). *Volia Pokuttia*, 14, 2 [in Ukrainian].
4. Opening of the dramatic theatre "Studio" in Lviv. (1942). *L'vivs'ki visti*, 124 [in Ukrainian].
5. Restoration of the activity of the society "Prosvita". (1941). *Ukrains'ke slovo*, 11 [in Ukrainian].
6. Hinda, V. (2010). Culture, education and sports during the occupation. *Ukraine in the Second World War: a view of the XXI century. Historical sketches. (Vol. 1)*, (pp. 697–717). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
7. Hrytsan, A.V. (2011-2012). Teatrical life of Stanislavshchyna during the German occupation (1941-1944). *Ethnicity and culture*, 8-9, 131-139 [in Ukrainian].
8. Drohobych region prepares for the contest of drama groups. (1942). *Holos Pidkarpattia*, 18 [in Ukrainian].
9. The Institute of Folk Art in Stanislaviv. (1942). *Stanislaviv'ke slovo*, 48, 6 [in Ukrainian].
10. Instructions for departments, branches and readings rooms "Prosvita". (1941). *Ukrains'ke slovo*, 15, 6 [in Ukrainian].
11. Slyvka, Yu. (Ed). (1995). *Cultural life in Ukraine. Western countries materials.(1939 – 1953). (Vol. 1)*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
12. Cultural and educational work of Berezhanschyna. (1943). *Chortkivs'ka dumka*, 24 [in Ukrainian].
13. Cultural and educational work of Striyschyna. (1943). *Holos Pidkarpattia*, 33 [in Ukrainian].
14. Luts'kyi, O. (2010). "Prosvita" and Ukrainian educational societies of Galicia during the Second World War. *Ukraine: cultural heritage, national identity, statehood*, 19, 255-261 [in Ukrainian].
15. Local chronicle "Gypsy Aza". (1941). *Sambirs'ki visti*, 32, 4 [in Ukrainian].
16. Our news. Amateur performances in Turchanschyna. (1941). *Sambirs'ki visti*, 38, 4 [in Ukrainian].
17. New right- administration system in Galicia. (1941). *Krakovs'ki visti: schodennyk*, 171, 2 [in Ukrainian].
18. Organizational chart of the Institute of Folk Art of the Department of the cultural work of the UCC. (1942). *Visnyk UTsK*, 4, 7 [in Ukrainian].
19. Pan'kivs'kyi, K. (1965). *Years of German occupation. New-York – Toronto* [in Ukrainian].
20. The first regional competitions of amateur drama groups. (1942). *Visnyk UTsK*, 10, 6-9 [in Ukrainian].
21. In our villages, towns and cities. (1941). *Ridna zemlia*, 5, 6 [in Ukrainian].
22. The work of UOT in Berezhansky country. (1943). *Chortkivs'ka dumka*, 19 [in Ukrainian].
23. The requirements about cultural activities in the General Government. The requirements about the performance of literary, artistic and publishing activities. (1942). *Volia Pokuttia*, 29, 3 [in Ukrainian].
24. "Prosvita" before a new task. Reconstruction of the education life. (1941). *L'vivs'ki visti*, 43 [in Ukrainian].
25. 140 drama groups in Stanislav. (1943). *Volia Pokuttia*, 1 [in Ukrainian].